

saapunut Suomesta, Ruotsista, Norjasta ja Tanskasta kaikkiaan noin 90. Päivien järjestelytoimikunnan puheenjohtajana toimi prof. CARL-ERIC THORS ja sihteerinä tri PETER SLOTTE.

Tervetuliaissanoissaan totesi prof. LARS HULDÉN (Helsinki) mm., että murteentutkimuksen metodiongelmien ovat eri kielissä paljolti yhteisiä. Murteentutkimus on kaikissa Pohjoismaissa huomattavan pitkällä, ja suomalaisella ja ruotsalaisella dialektologiallakin on kielten erilaisuudesta huolimatta läheinen yhteys.

Ensimmäisenä konferenssipäivänä perehdyttiin aluksi dialektologian lähteisiin ja lähdekritiikkiin. STIG BJÖRKLUND (Upsala) kertoi murre-sanakirja-aineiston täydennysmahdollisuuksista Taalainmaan murre-sanakirjan pohjalta, ja MARGARETA KÄLLSKOG (Upsala) käsitteli arkistokoelmien käyttökelpoisuutta sekä erityyppisissä sanalipuissa ilmeneviä puutteita, jotka rajoittavat tutkimus- ja sanakirjatyötä. JØRGEN LARSEN (Kööpenhamina) esitteli painettujen ja painamattomien lähteiden kriittistä käyttöä kööpenhaminalaisen murteentutkimusinstituutin hankkeissa.

KARL-HAMPUS DAHLSTEDTIN (Uumaja) pleenumiesitelmässä kuultiin kieltenvälisen murremaantieteen näkymistä Pohjois-Fennoskandiassa. Esitelmää havainnollistivat lukuisat sanastoesimerkit lapin, suomen ja ruotsin kielestä. Lisäksi Dahlstedt esitti seitsemän teesiä murre- ja kielikontakteista sekä erityyppisten ilmiöiden leviämisestä yli kielirajojen.

Ensimmäisen iltapäivän esitelmät käsitelivät aineiston keruuta. HELGE SANDØYN (Bergen) mukaan näyttöiden täydellisyys ja litterointien luotettavuus on aina suhteellista ja riippuu tutkimuksen tavoitteista. KAREN MARGRETHE PEDERSENIN (Kööpenhamina) aiheena oli litteroitujen tekstien käyttö sanaston ja syntaksin ATK-tutkimuksissa, ja RUNE VÄSTERLUND (Upsala) kertoi litterointimenetelmistä käytännön kokemusten pohjalta.

Toisena päivänä keskityttiin ajankohtaisiin tutkimushankkeisiin. LENNART ELMÉVIK (Upsala) raportoi aluksi Kööpenhaminassa pidettyä Euroopan kielikartaston

kokousta. MAJ REINHAMMAR (Upsala) esitteli *hos*-sanan vastineita ruotsin ja norjan murteissa, ja KRISTIINA NIKULA (Turku) selosti Närpiön-hankkeen suunnitelmia; tarkoitus on tutkia mm. eri-ikäisten närpiöläisten kieltä, kerrontaa, julkista kielenkäyttöä ja murteenkäyttötilanteita. Mogens BAUMANN LARSENIN (Ålborg) ja INGE LISE PEDERSENIN (Kööpenhamina) esitelmän aiheena oli kaupungistumisen ja maallemuuton vaikutus kieliyhteisöön ja kieleen.

Päivän pleenumiesitelmässä ARNE TORP (Oslo) jakoi Skandinavian murteet kolmeen pääryhmään tyypillisten murrepiirteiden ja innovaatioiden perusteella ja esitteli lisäksi muita ryhmittelymahdollisuuksia.

Kolmannen päivän teemana oli murteiden asema nyky-yhteiskunnassa. JAN TERJE FAARLUND (Trondheim) korosti esitelmässään murteiden syntaksin tutkimuksen tärkeyttä, koska puhekieli vaikuttaa tässäkin suhteessa yleiskieleen. SVEN O. HULTGRENIN (Malung) aiheena oli koululaisten kielenkäyttö sekä asennoituminen murteisiin ja yleiskieleen. ANDREAS BJØRKUMIN (Oslo) esitelmä käsitteli peruskoulun äidinkielen opetusta, ja VIKING BRUNELL (Jyväskylä) selosti suomenruotsalaisia tutkimuksia murteen ja koulun suhteesta sekä opettajien ja oppilaiden asenteista.

Konferenssin muu ohjelma liittyi läheisesti dialektologiaan. Maalahden retkellä esitteli prof. OLAV AHLBÄCK kokoamaansa venemuseota (Kvarkens båtmuseum), ja museokäynnin jälkeen oli kaikki osanottajat kutsuttu Olav ja Ragna Ahlbäckin kotiin Åminneborgiin. Toisena päivänä tehtiin pitkä ekskursion Vaasan ja Uudenkaarlepyyn ympäristöön. Matkan alussa prof. Huldén tutusti osanottajat Munsalan murteeseen, ja tämän jälkeen seurasi murreretki Munsalan Kantlaxiin; Kantlaxin koulun luokissa ja pihamaalla käytiin ryhmittäin vapaita keskusteluja paikallisten kielenoppaiden kanssa. Matkaohjelmaan kuului lisäksi käynti Oravaisten taistelun muistomerkillä, ja Oravaisten kunnan järjestämässä kahvitilaisuudessa esitteli kunnanjohtaja kuntaansa aidolla paikkal-

lismurteella.

Konferenssin päätöskokouksessa valittiin toimikunta valmistelemaan seuraavaa dialektologikonferenssia, joka on määrä pitää kolmen vuoden päästä Norjassa. Lopuksi prof. Dahlstedt esitti kiitokset puheenjohtajalle ja sihteerille sekä muille järjestäjille ja totesi pohjalaisen murreympäristön sopineen erinomaisesti konferenssi- paikaksi. Päivät antoivat virikkeitä myös suomen murteiden ja sosiolingvistiikan tutkimukseen ja osoittivat kieltenvälisen yhteistyön tärkeyden; eiväthän valtakuntien rajat ole Pohjoismaissa kieli- eivätkä murrerajoja.

AILA MIELIKÄINEN ja
HELENA SULKALA

N